
750/B/1990

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

Az Alkotmánybíróság Dr. Gábossy Zsuzsanna (Debrecen, Villám u. 23.) indítványozónak jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálata iránti indítványa tárgyában meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság a művi beavatkozással történő megtermékenyítésről szóló 12/1981 (IX. 29.) EüM rendelet alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

Indokolás

1.

Az indítványozó szerint a mesterséges megtermékenyítést szabályozó egészségügyminiszteri rendelet lehetővé teszi ugyan a mesterséges megtermékenyítést, de azt házassághoz és korhatárhoz köti. Az indítványozó szerint az Alkotmány tiltja, hogy az állampolgárokat bármi címszó alatt hátrányosan megkülönböztessék, akár nemük, koruk, családi állapotuk szerint (70/A. § (1) és (2) bekezdés).

2.

A Népjóléti Minisztérium válasza szerint a negyven éves korhatár azért került a jogszabályba, mert jelenleg a negyven év feletti szülés fokozott veszélyekkel jár, mind az anya, mind pedig a magzat számára. Negyven éves kor felett sem a művi, sem pedig a természetes megtermékenyítés nem kívánatos. A házasságban élés azért feltétel a művi beavatkozás elvégzéséhez, mert a család, az anya és az apa együttesen képesek biztosítani a gyermek megfelelő fejlődését.

Az Alkotmánybíróság határozatának meghozatalában az alábbiakat vette figyelembe.

A mesterséges megtermékenyítéshez nem fűződik olyan emberi vagy állampolgári alapjog, amely bárkit, minden megkülönböztetés nélkül megilletne. A megtermékenyítésnek ez a formája intézményes gyógymód, amelynek célja, hogy utódhoz segítse azokat az embereket, akiknek házasságból természetes úton egészséges gyermek nagy valószínűség szerint nem származhat. A mesterséges megtermékenyítés, mint egészségügyi szolgáltatás, feltételekhez köthető, feltéve, hogy ezek a feltételek az alkotmányos alapelvekkel összhangban állanak.

Az Alkotmány 15. §-a értelmében a Magyar Köztársaság védi a házasság és a család intézményét. A gyermek születésének elősegítése mesterséges, vagy művi beavatkozás útján olyan esetekben, amikor a házaspárnak természetes úton nem lehet gyermeke, erősíti a házasság intézményét, és lehetővé teszi a tulajdonképpeni család (gyermekkel bíró házaspárok) létrejöttét. Kívánatos, hogy a gyermekek lehetőleg teljes családban szülessenek, mivel a gyermek fejlődése szempontjából nemcsak az anyai gondoskodásnak, hanem az apa személyének és az apai nevelésnek is rendkívüli fontossága van.

Az indítvánnyal megtámadott rendeletben foglalt korlátozás a művi beavatkozás eredményeként születendő gyermek jogait védi, köztük az Alkotmány 67. §-ában foglaltakat, miszerint minden gyermeknek joga van a családjához, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges.

A korhatár magállapítását az indokolja, hogy az orvostudomány tapasztalatai szerint az idősebb korú anyaaktól születő gyermekek viszonylag nagyobb hányada hordoz valamilyen testi vagy lelki fogyatékoságot, akik tehát hátrányos feltételek mellett, azaz egyenlőtlen esélyekkel indulnak az életbe. A mesterséges megtermékenyítés feltételeinek megállapítása olyan intézkedésnek fogható fel, amellyel a jogalkotó az Alkotmány 70/A. §-ának (3) bekezdésével az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célozza.

Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a 12/1981. (XI. 29.) EüM rendeletben a mesterséges megtermékenyítést - vagyis egy egészségügyi szolgáltatást - illetően előírt feltételek nem alkotmányellenesek, és ezért a fenti rendelet megsemmisítésére irányuló kérelmet elutasította.

Az Alkotmánybíróság határozatát az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. tv. 1. §-ának b) pontja, 20. §-a, 22. §-ának (1) és (2) bekezdése, 25. §-a és 31. §-a alapján eljárva hozta meg, amelyet megküld az indítványozónak és a népjóléti miniszternek.

Budapest, 1991. február 27.

Dr. Ádám Antal
alkotmánybíró

Dr. Szabó András
alkotmánybíró

Dr. Herczegh Géza
előadó alkotmánybíró

Első / előző / következő / utolsó dokumentum

Becsuk